

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΙΑΣ

Πτυχιακή εργασία : Η ψυχολinguιστική και πως επηρεάζεται η γλώσσα στις περιθωριακές ομάδες : LGBTQ+ κοινότητα.

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Αναστασία Παριανού

Επόπτης Καθηγητής: Ιωάννης Καρράς

Μαρία Παπαϊωάννου- Ξ2015092

Κέρκυρα 2019

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η
ΨΥΧΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΩΣ
ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΙΣ
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ : LGBDQ+
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.**

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1.1 Ιστορική προσέγγιση των αντιγλωσσών.....	8
1.2 Η γλώσσα του σεξουαλικού προσανατολισμού.....	9
1.3 Τρανς και γλώσσα.....	10
1.4 Υπάρχει “γκέι” γλώσσα;.....	13
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	16
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	18

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία ερευνάται και αναλύεται η σχέση της ανθρώπινης ψυχολογίας και της γλώσσας του ατόμου και πιο συγκεκριμένα η εξέλιξη της γλώσσας σε μειονοτικές ομάδες όπως η κοινότητα Igbtq+. Η ψυχογλωσσολογία είναι σχετικά πρόσφατος διεπιστημονικός κλάδος που ανήκει τόσο στη γλωσσολογία όσο και στην ψυχολογία και διερευνά τη σχέση γλωσσικών και ψυχολογικών φαινομένων. Ο σεξουαλικός προσανατολισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τα κοινωνιογλωσσολογικά χαρακτηριστικά που αναπτύσσει ένα άτομο κατά τη διάρκεια της ζωής του και κατ' επέκταση αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιλογή συγκεκριμένου τρόπου ανταλλαγής μηνυμάτων. Τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά δεν περιορίζονται μόνο στον τρόπο ομιλίας ενός ατόμου, τις λέξεις δηλαδή που θα επιλέξει να χρησιμοποιήσει αλλά και στο γενικότερο πλαίσιο της ανθρώπινης επικοινωνίας, στο οποίο συγκαταλέγονται τα νοήματα, ο γραπτός λόγος, οι χειρονομίες, ο τόνος της φωνής, η στάση του σώματος και οι εκφράσεις του προσώπου. Στόχος της παρούσας ερευνητικής εργασίας, είναι να διαπιστωθούν οι επικοινωνιακές διαφορές καθώς και οι γλωσσικές επιλογές (αν υπάρχουν) των ατόμων ανήκουν στην συγκεκριμένη κοινότητα. Η έρευνα εστιάζει κυρίως στην ελληνική πραγματικότητα και εμβαθύνει στα γλωσσικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης κοινωνίας, ξεκινώντας από την ιστορική εκδήλωση και καλλιέργεια αντιγλωσσών του παρελθόντος, φτάνοντας μέχρι την σύγχρονη εξέλιξη της γλώσσας, καθώς και την επιρροή του συγκεκριμένου θέματος από την σκοπιά της ψυχολογίας του ατόμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σεξουαλικός προσανατολισμός ενός ατόμου είναι αλληλένδετο στοιχείο της προσωπικότητάς του. Ο εντοπισμός μιας καθαρής αντιγλώσσας στα πλαίσια μιας κοινωνίας είναι εξαιρετικά απαιτητική διαδικασία, καθώς η ενθάρρυνση από το περιβάλλον των ατόμων να υιοθετήσουν και να αποδεχτούν τα κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με την σεξουαλικότητα τους, είναι ένα, ως επί των πλείστον, σπάνιο φαινόμενο. Ιδιαίτερα κατά τις προηγούμενες δεκαετίες επρόκειτο για μία κυρίως αρνητικά φορτισμένη διαδικασία, η οποία έχει αρχίσει να απενοχοποιείται με δειλά, μα σταθερά βήματα. Εκτός βέβαια από την ενθάρρυνση του ατόμου, σημαντικό ρόλο παίζει και το ίδιο το περιβάλλον αν ληφθεί υπόψη ως ένα ουδέτερο τοπίο στο οποίο κάθε άτομο υιοθετεί οντότυπα ομιλίας και συμπεριφοράς, σύμφωνα με το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνει. Αυτό συνεπάγεται την άμεση συσχέτιση της αναπτυξιακής του διαδικασίας με τους κόλπους της οικογένειας και κατ' επέκταση της κοινωνίας στην οποία μεγαλώνει, δηλαδή, αν η οικογένειά του αποτελείται από ετεροφυλόφιλα μέλη, τείνει να υιοθετήσει περισσότερα ετεροφυλόφιλα χαρακτηριστικά, χωρίς αυτό να επηρεάζει σαφώς τον σεξουαλικό του προσανατολισμό αυτόν καθ' αυτόν (Ljiljana Markonić, 191, 2003). Η παραδοχή αυτή καθιστά τον εντοπισμό ακόμη πιο εργώδη. Ένα επιπλέον στοιχείο που θα έπρεπε να διευκρινιστεί με στόχο την πληρέστερη κατανόηση της παρούσας εργασίας είναι ο ίδιος ο όρος *lgbdq+*. Πρόκειται για ένα αρκτικόλεξο, που πρωτοεμφανίστηκε κατά την δεκαετία του '90 και είναι ευρέως διαδεδομένο στα ελληνικά ως κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ, όπου το κάθε γράμμα αντιστοιχεί και σε μια σεξουαλική-κοινωνική ταυτότητα/ ταυτότητα φύλου. Συγκεκριμένα, τα τρία πρώτα γράμματα "ΛΟΑ" αφορούν ομάδες που αντιμετωπίζουν διάκριση σχετικά με τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Το Λ(εσβίες) αφορά γυναίκες οι οποίες έλκονται αποκλειστικά από το ίδιο φύλο, το Ο(μοφιλοφυλοι) αναφέρεται σε άντρες που έλκονται αποκλειστικά από το ίδιο φύλο, και το Α(μυφιλόφυλοι), αφορά άτομα που έλκονται και από τα δύο φύλα. Στη συνέχεια το Τ(ρανς) αναφέρεται σε άτομα τα οποία αντιμετωπίζουν διάκριση σχετικά με την ταυτότητα του φύλου τους, συγκεκριμένα άτομα που αυτοπροσδιορίζονται με διαφορετική ταυτότητα φύλου από αυτή που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση τους. Όσον αφορά τα δύο επιπλέον γράμματα, το Κ προστέθηκε για να προσδιορίσει άτομα *queer* ή *questioning*. Πρόκειται για έναν όρο- ομπρέλα που αφορά τις έμφυλες μειονότητες, οι οποίες δεν ανήκουν στην κατηγορία των ετεροφυλόφιλων ή των ατόμων που συμφωνούν με το φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση (*cisgender*). Τέλος το γράμμα Ι(ντερσεξ), αφορά άτομα που χαρακτηρίζονται από τη

διαφορετική φυσιολογία τους, όπου μπορεί να υπάρχει ή να μην υπάρχει καθορισμένο ανατομικό φύλο. Ωστόσο ο τελευταίος όρος δεν είναι ευρέως διαδεδομένος και δεν χρησιμοποιείται εξίσου συχνά με τους υπόλοιπους. Στη συνέχεια, δύο όροι που θα ήταν ορθό να διασαφηνιστούν περαιτέρω είναι το “γένος” και το “φύλο”. Η διαφορά τους, έγκειται στο ότι το φύλο αναφέρεται στις βιολογικές διαφορές μεταξύ των φύλων, συνήθως και πιο ευρέως διαδεδομένα στο δίπολο μεταξύ του θηλυκού και του αρσενικού φύλου. Από την άλλη μεριά, ο όρος “γένος” σχετίζεται κυρίως με τις προσωπικές και κοινωνικόπολιτικές αντιλήψεις για την σεξουαλικότητα και ταυτίζεται περισσότερο με την σεξουαλική ταυτότητα και τον σεξουαλικό προσανατολισμό ενός ατόμου. Στην παρούσα εργασία θα εξεταστούν διεξοδικά τα περισσότερα από τα γένη τα οποία αναφέρθηκαν παραπάνω, από ψυχολογική σκοπιά και θα αναλυθούν τρόποι ομιλίας και η γενικότερη χρήση της γλώσσας από διάφορες κοινωνικές ομάδες.

1.1 Ιστορική προσέγγιση των αντιγλωσσών

Η γλωσσολογική μελέτη ομάδων για επιστημονικούς σκοπούς, συνήθιζε να περιορίζεται στις ετεροφυλόφιλες ομάδες της εκάστοτε κοινωνίας και οποιαδήποτε περαιτέρω έρευνα σχετικά με την κοινωνική μερίδα άλλου σεξουαλικού προσανατολισμού, ήταν σχεδόν ανύπαρκτη μέχρι τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα πρώτα γενικά στοιχεία σχετικά με την γλώσσα ομάδων μη ετεροφυλόφιλου σεξουαλικού προσανατολισμού, εμφανίστηκαν δειλά στα παραρτήματα των βιβλίων που μελετούσαν τον σεξουαλικό προσανατολισμό από ιατρική και ψυχολογική σκοπιά. Τα πρώτα αυτά έργα ήταν κυρίως γλωσσάρια καθώς υπήρχε η πεποίθηση, ότι οι διαφορές στην επικοινωνία και οι σεξουαλικές πρακτικές, ήταν οι παράγοντες που διαφοροποιούσαν αυτές τις ομάδες από τους ετεροφυλόφιλους. Επιπλέον το γεγονός ότι η ομοφυλοφιλία, καταγραφόταν ως ψυχική διαταραχή, έβαζε επίσης φρένο στις πιο νηφάλιες προσεγγίσεις αντίστοιχων θεμάτων.

Μεταγενέστερα, το ενδιαφέρον των ερευνητών μεταπήδησε σε ένα ευρύτερο φάσμα των πτυχών της επικοινωνίας, όπως ο επιτονισμός, τα αλληλεπιδραστικά χαρακτηριστικά και η γενικότερη αυτή εμβάθυνση, βοήθησε στο να καθοριστούν ορισμένα χαρακτηριστικά ομιλίας αυτών των κοινωνικών ομάδων. Ωστόσο, όλες αυτές οι προσπάθειες ήταν καταδικασμένες σε αποτυχία, καθώς αναζητούσαν χαρακτηριστικά τα οποία χρησιμοποιούνταν από μία μερίδα ατόμων αποκλειστικά επηρεασμένα από τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Το 1981, ο John Hart και η Diane Richardson δημοσίευσαν τη θεωρία και την πρακτική της ομοφυλοφιλίας.

Έκριναν την αρσενική προτίμηση στην υπάρχουσα έρευνα και ήταν προσεκτικοί για να διακρίνουν τις διαφορές στις εμπειρίες ομοφυλόφιλων ανδρών και γυναικών. Τόνισαν επίσης τη σημασία της αναγνώρισης των πολιτικών επιπτώσεων των θεωριών της ομοφυλοφιλίας. Η δημοσίευση αυτού του κειμένου σήμανε τις πρώτες αρχές μιας κρίσιμης ψυχολογικής προσέγγισης σε θέματα των ομοφυλόφιλων ανδρών και γυναικών. Ενδιαφέρουσα, είναι και η άποψη των Livia και Hall (1997, 3-18) οι οποίοι περιγράφουν πως κατασκευάζεται το φύλο μέσω της επικοινωνίας. Από τη στιγμή που ένα μωρό γεννιέται και αναγνωρίζεται ως κορίτσι ή αγόρι, εισέρχεται αυτόματα σε ορισμένες επικοινωνιακές συμβάσεις των αναφερόμενων ενεργειών ομιλίας. Η απόδοση του σε αυτές τις πράξεις ομιλίας, είναι συναφής με το φύλο του. Ωστόσο για την ορθότερη μελέτη αυτών των επιδόσεων, θα ήταν σκόπιμο η επικοινωνία να μελετηθεί τόσο στα πλαίσια της εκάστοτε ενδιαφερόμενης κοινωνίας, όσο και σε επίπεδο των επικρατούντων ιδεών σχετικά με το γλωσσολογικό γένος. Εξετάζοντας τις παραπάνω απόψεις στο έργο των Livia και Hall "It's a girl" (1997) ο Kulick (2000, 243-285) θεωρεί πως θα ήταν ορθότερη η χρήση της λέξης "σεξουαλικότητα" αντί για γένος, καθώς καλύπτει ένα ευρύτερο φάσμα από παράγοντες που καθορίζουν την σεξουαλικότητα, όπως η φαντασία, η επιθυμία, η καταπίεση, ο φόβος, η ευχαρίστηση και το ασυνείδητο. Παρόλο που εξακολουθούν να υπάρχουν οι στερεοτυπικές αντίληψεις που συγχέουν τον τρόπο ομιλίας αποκλειστικά με ένα συγκεκριμένο φύλο, οι πρόσφατες εργασίες για τη μελέτη των γλωσσολογικών στερεοτύπων έδειξαν ότι ένας τρόπος ομιλίας μπορεί να συνδέεται λιγότερο με το φύλο του ομιλητή και περισσότερο με το επάγγελμα του (Cameron, 1998, 34-40).

Για τον Labov (1966, 54), μια κοινότητα με κοινά επικοινωνιακά χαρακτηριστικά δεν ορίζεται από κάποια σαφή συμφωνία για τη χρήση συγκεκριμένων γλωσσικών στοιχείων, παρά μόνο με τη συμμετοχή σε ένα σύνολο κοινών προτύπων. Ο Labov συμφωνεί με τον Gumperz (1964, 138) ότι οι κοινωνικοί κανόνες επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την κατασκευή και την επιλογή των επικοινωνιακών χαρακτηριστικών και συμφωνεί επίσης με τον Chomsky ότι η γλώσσα που χρησιμοποιείται πρέπει να είναι ομοιογενής και δεν μπορεί να βασίζεται εξ ολοκλήρου σε κοινωνικούς κανόνες (1965, 182). Σύμφωνα με την Δελβερούδη (2001, 35), παράγοντες όπως η κοινωνική θέση, η ηλικία, το φύλο, το επάγγελμα και ο βαθμός μόρφωσης, επηρεάζουν τον τρόπο ομιλίας μας, κατατάσσοντάς μας σε αντίστοιχες κοινωνικές ομάδες.

Ένα ιδιαίτερο φαινόμενο, αποτελούν οι συνθηματικές γλώσσες ή αντιγλώσσες τις οποίες χρησιμοποιούν περιθωριακές ομάδες μιας γλωσσικής κοινότητας για να μην γίνονται αντιληπτά τα μέλη της σε άτομα που δεν ανήκουν στην ίδια ομάδα. Το φαινόμενο των αντιγλωσσών ή αργκό, εντοπίζεται ήδη από τον δέκατο πέμπτο αιώνα καθώς υπάρχουν τεκμηριωμένα παραδείγματα ακόμη και στους καλλιεργημένους, λογοτεχνικούς κύκλους. Ένα παράδειγμα αποτελεί ο

GiovanniDall'Orto(2015, 123) που συζητά τη φύση και τη λειτουργία των αντιγλωσσών. Πιο σύγχρονα, μια τέτοια γλώσσα αποτελούν τα καλιαρντά. Πρόκειται για το κατεξοχήν ελληνικό παράδειγμα αντιγλώσσας που αναπτύχθηκε κατά τη δεκαετία του 1940 λόγω της επιτακτικής ανάγκης των ομοφυλόφιλων για την εύρεση ενός μυστικού κώδικα επικοινωνίας, έτσι ώστε να μην γίνονται αντιληπτοί από το εχθρικό περιβάλλον, που τότε επικρατούσε. Τα καλιαρντά αναπτύχθηκαν και με τα χρόνια, απέκτησαν ελληνικές καταλήξεις ενώ επηρεάστηκαν από την τουρκική, γαλλική και ιταλική γλώσσα καθώς και από τη ρομανί, που συχνά συνδυάζονται και αναπλάθονται με αναγραμματισμούς και αποκοπές, έτσι ώστε το ιδίωμα να καθίσταται ακατανόητο. Κάποιες λέξεις αυτής της κοινωνιολέκτου έχουν περάσει στην κοινή χρήση π.χ. τεκνό = αγόρι/νεαρός, τεκνατζού = γυναίκα κάποιας ηλικίας που της αρέσουν οι νεαροί άνδρες, τζους = φύγε, δρόμο!, πουρό = γέρος κ.ά. Λεξικό των καλιαρντών, δημοσίευσε ο Ηλίας Πετρόπουλος το 1971 για το οποίο φυλακίστηκε από τη Χούντα. Στις μέρες μας η γλώσσα έχει "παρακμάσει" καθώς δεν υπάρχει η επιτακτική ανάγκη για την χρήση της, αφού το περιβάλλον δεν είναι το ίδιο εχθρικό με παλαιότερα.

1.2 Η γλώσσα του σεξουαλικού προσανατολισμού

Η πιο ενδελεχής έρευνα για γλωσσικά και επικοινωνιακά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούν οι ομοφυλόφιλοι άνδρες και οι ομοφυλόφιλες γυναίκες, έχουν τις ρίζες τους σε ένα προϋπάρχον ενδιαφέρον για τη σχέση μεταξύ της γλώσσας και της θηλυκότητας ή της αρρενωπότητας και στη συνέχεια τη γλώσσα της σεξουαλικότητας. Η σηματοδότηση ωστόσο της ταυτότητας μιας ομάδας δεν χρειάζεται να βασίζεται σε μεμονωμένες λέξεις αλλά στο σύνολο των επικοινωνιακών χαρακτηριστικών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη των διαφορετικών επικοινωνιακών χαρακτηριστικών μεταξύ του δίπολου άνδρα και γυναίκας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έρευνα με τίτλο "Differences in the speech of men and women" της Franziska Voegeli (2005), υπάρχουν ορισμένες διαφορές μεταξύ των επικοινωνιακών χαρακτηριστικών που επιλέγει συχνότερα ένας άνδρας και μία γυναίκα, χωρίς αυτό απαραίτητα να σημαίνει πως είναι αδύνατο να υιοθετηθούν κάποια χαρακτηριστικά και "αντίστροφα". Για την πληρέστερη κατανόηση των διαφορών αυτών, παρατίθεται ο παρακάτω πίνακας με μερικά παραδείγματα.

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά γυναικείου και ανδρικού λόγου:

Γυναίκες	Άνδρες
Λεξιλόγιο: • Χρήση πολλών διαφορετικών επιρρημάτων και επιθέτων. • Μικρό/αδύναμο αριθμό βωμολοχιών	Λεξιλόγιο: • Ουδέτερα επίθετα • Ισχυρότερες/συχνότερες υβριστικές λέξεις
Σύνταξη: • “Ερωτήσεις ηχώ” • Εισαγωγικά	Σύνταξη: • Ελλειπτικές προτάσεις • Ευθύτητα
• Περισσότερη ευγένεια • Ελάχιστες αντιδράσεις με σκοπό να δείξουν ενδιαφέρον • “Συνεργατικό” στυλ συνομιλίας • Περισσότερο προσωπικές προσεγγίσεις • Περισσότερο συναισθηματικές προσεγγίσεις	• Αντικειμενική εστίαση στη συνομιλία • Επικριτική εκφορά λόγου

Πρόκειται για ορισμένα χαρακτηριστικά επικοινωνίας, τα οποία έχουν παρατηρηθεί πως χρησιμοποιούνται περισσότερο ανάλογα με το βιολογικό φύλο του κάθε ανθρώπου. Το ερώτημα που προκύπτει εύλογα στην προκειμένη περίπτωση, είναι αν σε περίπτωση που το φύλο ενός ατόμου δεν συμβαδίζει με την νόρμα του σεξουαλικού προσανατολισμού του, τότε υιοθετεί κάποια από τα φαινομενικά αντίθετα χαρακτηριστικά για το φύλο του; Για παράδειγμα ένας ομοφυλόφιλος άνδρας, θα υιοθετούσε ευκολότερα κάποια “γυναικεία” χαρακτηριστικά επικοινωνίας; Το 1996, ο Leap στο έργο του *Word’s out: Gay Men’s English*, υποστήριξε την ύπαρξη γλωσσικών χαρακτηριστικών βασισμένος στον σεξουαλικό προσανατολισμών του ατόμου. Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος κινείται και η

Queen (1997) η οποία υποστηρίζει την ύπαρξη “λεσβιακής γλώσσας”. Η γλώσσα αυτή περιγράφεται από την Queen ως ένα συνονθύλευμα χαρακτηριστικών από τη “γλώσσα των γυναικών” του Lakoff με χαρακτηριστικά όπως τις μη τυποποιημένες μορφές λόγου που είναι ευρύτερα διαδεδομένες μεταξύ των ανδρών της εργατικής, αστικής τάξης. Με άλλα λόγια, τείνουν να υιοθετούν μερικά χαρακτηριστικά που απαντώνται σε άνδρες, χωρίς ωστόσο να παραγκωνίζονται εξ ολοκλήρου τα “γυναικεία” χαρακτηριστικά ομιλίας, όπως αυτά ορίζονται παραπάνω. Επιπλέον, χρησιμοποιούν λεξικά χαρακτηριστικά από την γλώσσα των γκέι. Πρέπει σε αυτό το σημείο να διευκρινιστεί ότι η παραπάνω έρευνα δεν λειτουργεί σαν μια στερεοτυπική γενίκευση και δεν ισχύει απαραίτητα για κάθε ομοφυλόφιλο άτομο, αντιθέτως, επικεντρώνεται περισσότερο στον τρόπο που η γλώσσα και η σεξουαλική επιθυμία αλληλεπιδρούν.

1.3 Τρανς και γλώσσα

Μία κοινότητα η οποία είναι λιγότερο “μελετημένη” σε σχέση με τις υπόλοιπες, είναι αυτή των τρανσέξουαλ ατόμων. Το γεγονός αυτό έγκειται κυρίως στο ότι πρόκειται για μια ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ορισμένα άτομα αυτής της ταυτότητας φύλου ταυτοποιούνται ως “αυτή”, “αυτός” ή κάποιον ενδιάμεσο προσωπικό χαρακτηρισμό μεταξύ (ή και όχι) του βιολογικού σεξουαλικού δίπολου, η συζήτηση και η θεωρία σχετικά με τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ομιλίας που μοιράζονται όλα τα τρανς άτομα αποτελεί μια διαδικασία που γεννά πληθώρα ερωτημάτων τόσο για την καθολικότητα, όσο και για την ακρίβεια. Γενικότερα η κοινότητα των τρανς ατόμων αποτελείται κατά κύριο λόγο από άνδρες που ταυτοποιούνται ως γυναίκες, από γυναίκες που ταυτοποιούνται ως άνδρες και από άτομα που δεν προσδιορίζουν τη σεξουαλική τους ταυτότητα ή που ανήκουν σε μία από τις γενικότερες κατηγορίες της lgbdq+ κοινότητας ταυτοχρόνως. Ενδιαφέρον αποτελεί επίσης το γεγονός, πως υπάρχουν αλλαγές στα χαρακτηριστικά ομιλίας ενός τρανς ατόμου, πριν και μετά την εγχείρηση επαναπροσδιορισμού του βιολογικού του φύλου. Λαμβάνοντας ως παράδειγμα, συγκεκριμένα την αλλαγή ενός άνδρα σε γυναίκα, είναι επίσης πιθανό να χρησιμοποιούν γυναικείες ορμόνες. Αυτές οι ορμόνες λαμβάνονται για να βοηθήσουν στην αλλαγή της σωματικής διάπλασης, για παράδειγμα, οι ορμόνες συμβάλλουν στη μετατροπή της δομής του σώματος καθώς και του μαστού (μεταξύ άλλων φυσικών χαρακτηριστικών). Επιπλέον, υπάρχουν και ορμόνες που λαμβάνονται με σκοπό την αλλαγή των φωνητικών χορδών, ώστε να αποκτηθεί μία πιο “θηλυκή” χροιά. Αυτό σημαίνει ότι μετά την λήψη αυτών των ορμονών για κάποια χρονική περίοδο (εξαρτάται από το άτομο), τα τρανς άτομα αρχίζουν να μιλούν σε ελαφρώς υψηλότερο τόνο και η φωνή τους αλλάζει και γίνεται

"ελαφρύτερη". Αυτό δεν σημαίνει ότι τα χαρακτηριστικά ομιλίας τους διαφέρουν. Τα φωνητικά και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά δεν πρέπει να θεωρηθούν ταυτόσημες έννοιες. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί αυτή η φωνητική αλλοίωση, διότι σίγουρα θα επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο αισθάνονται άνετα υιοθετώντας ορισμένα χαρακτηριστικά ομιλίας ή χρησιμοποιώντας τα σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, νιώθοντας περισσότερο "γυναίκες", περισσότερο κοντά στην φύση που επέλεξαν οπότε επικοινωνούν και αντίστοιχα, γεγονός που φανερώνει ότι ο ψυχολογικός παράγοντας παίζει σημαντικό ρόλο. Ένα μεγάλο κομμάτι του τράνς πληθυσμού, επιλέγει να κάνει drag shows, ένα χαρακτηριστικό που δεν λειτουργεί ωστόσο σαν ομπρέλα και δεν συνδέεται απαραίτητα με τον σεξουαλικό προσανατολισμό του.

Με τον όρο drag queen / drag king αναφερόμαστε, σε άτομα που παρουσιάζουν μια υπερβολική εκδοχή του αντίθετου φύλου, με περούκες ντύσιμο και έντονο μακιγιάζ. Οι ομάδες αυτές, έχουν μοναδικούς τρόπους χρήσης της γλώσσας για να δημιουργήσουν μια κοινή πραγματικότητα. Η παρουσίαση του ίδιου του φύλου είναι επιτελεστικής φύσης και επιτυγχάνεται με την επικοινωνία των μηνυμάτων μέσω του σώματος, της ενδυμασίας και, κατ' επέκταση, με τους ιδιαίτερους τρόπους ομιλίας (Butler, 1990). Η γλώσσα των drag queens έχει μελετηθεί κυρίως από τον γλωσσολόγο Rusty Barrett (2017), ο οποίος παρατήρησε πως άλλαζαν τον τρόπο ομιλίας τους ανάλογα με το κοινό τους. Για παράδειγμα, όταν το ακροατήριο αποτελούνταν κυρίως από λευκούς άνδρες, υιοθετούσαν χαρακτηριστικά ομιλίας που ταίριαζαν σε γυναίκες υψηλής τάξης. Η μελέτη αυτή συνεπώς, καθιστά φανερό πως οι drag queens έχουν την δυνατότητα να ελίσσονται μεταξύ της ταυτότητας των φύλων και να αλλάζουν τα χαρακτηριστικά ομιλίας τους προκειμένου να απευθυνθούν σε ένα συγκεκριμένο κοινό, επομένως η ομιλία τους δεν έχει κάποιο βάσιμο, συγκεκριμένο χαρακτηριστικό.

Τα χαρακτηριστικά της ομιλίας των τραβεστί από την άλλη είναι λιγότερο γνωστά. Ένα χρήσιμο έργο για την συγκεκριμένη μελέτη, είναι το Travesti του Don Kulick (1998), το οποίο περιέχει μια μελέτη σε βάθος για τους τραβεστί της Βραζιλίας. Καθώς αναφέρεται σε άνδρες τραβεστί και δεδομένης της επιθυμίας του να αποκτήσουν γυναικεία βιολογικά χαρακτηριστικά είναι δίκαιο να υποθέσουμε ότι η ομιλία τους είναι χειραγωγημένη ώστε να υιοθετήσει τη δική της ερμηνεία των γυναικείων χαρακτηριστικών ομιλίας. Δεν υπάρχει τίποτα βιολογικό σχετικά με τα χαρακτηριστικά ομιλίας, αλλά μάλλον η επιθυμία να μιμηθεί τη γυναικεία ομιλία είναι ψυχολογική. Το μέλλον των μελετών σχετικά με τα τρανς άτομα και η συσχέτισή τους με τη θεωρία της κοινότητας των ομιλιών θα είναι μια σημαντική προσπάθεια που πιθανόν θα δώσει μια απάντηση για τις περιπλοκές που περιβάλλουν το υποπεδίο της «γλώσσας και φύλου».

1.4 Υπάρχει “γκέι” γλώσσα;

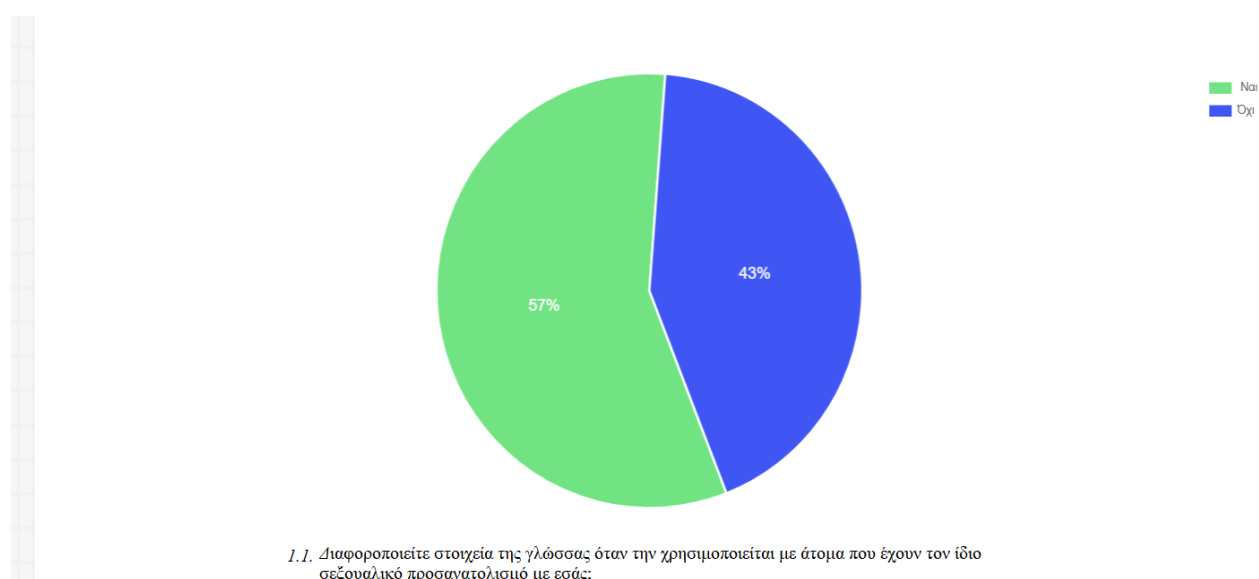
Ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει η γλώσσα σε αυτή τη διαδικασία τοποθέτησης μπορεί να εξηγηθεί μέσω της θεωρίας της δεικτολογίας (Irvine & Gal 2000: Silverstein 2003, Bucholtz & Hall 2004). Σε αυτή τη διαδικασία, οι ιδιαίτεροι τρόποι χρήσης της γλώσσας μπορούν να συσχετιστούν με συγκεκριμένες ιδεολογικές ταυτότητες, όπως αυτή του «ομοφυλόφιλου άνδρα» ή της «ομοφυλόφιλης γυναίκας». Όταν η γλώσσα χρησιμοποιείται με συγκεκριμένο τρόπο από κάποιον που υιοθετεί μια δεδομένη ταυτότητα, μπορεί αυτό να υποδεικνύει την ένταξή σε συγκεκριμένη “πολιτιστική κατηγορία”. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι μια γλωσσική μορφή έχει πάντα μια ιδιαίτερη ιδεολογική έννοια. Η θεωρία αυτή βασίζεται στην έννοια της απόδοσης, όπου η ταυτότητα αποτελείται από ορισμένες σημαντικές πράξεις (όπως χειρονομίες και μέρη λόγου) και δημιουργείται η ψευδαίσθηση ενός ουσιαστικού, «φυσικού» εαυτού (Butler 1990: 270).

Η γενικευμένη ιδέα και θεωρία μίας καθολικής “γκέι γλώσσας” είναι ιδιαίτερα αμφισβητήσιμη, καθώς οποιοσδήποτε κανόνας μπορεί να ισχύει σε μία γλώσσα μεταξύ των ομοφυλόφιλων ατόμων, δεν είναι καθολικός και δεν ανταποκρίνεται ενδεχομένως μόνο σε αυτήν την ομάδα. Για τους Cameron και Kulick, για να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη μίας αμιγώς “γκέι γλώσσας”, οι ερευνητές θα πρέπει να τεκμηριώσουν πώς τα άτομα που ανήκουν στην LGBTQ+ κοινότητα χρησιμοποιούν τη γλώσσα με εμπειρικούς τρόπους. Ωστόσο, λόγω των ποικίλων πολιτισμικών, μορφωτικών και κοινωνικών υπόβαθρων και καταστάσεων στις οποίες ζει ένα ομοφυλόφιλο άτομο, τέτοιου είδους γενικεύσεις είναι σπάνια δυνατές.

Ένα ενθαρρυντικό στοιχείο σχετικό με την έρευνα του σεξουαλικού προσανατολισμού και της γλωσσολογίας δείχνει, πως οι πρόσφατες εργασίες, έχουν επεκτείνει τις υπάρχουσες μεθοδολογίες, χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων εργαλείων, τεράστιες βάσεις δεδομένων που μπορούν να αναζητηθούν σε κείμενα που είναι αποθηκευμένα σε υπολογιστές. Χρησιμοποιούν τις μεθόδους του υποτομέα της γλωσσολογίας γνωστής ως “γλωσσολογία των κορμών”. Αυτό μπορεί να φτάσει σε κάποιο βαθμό στην επίλυση των ζητημάτων της ασαφούς γενίκευσης. Και με τη νέα ανάπτυξη που επιδιώκει να διερευνήσει τη “γλώσσα και την επιθυμία” και όχι τη γλώσσα και το φύλο ή τη σεξουαλικότητα, ο τομέας είναι πιθανό να παραμείνει ενεργός και παραγωγικός στα επόμενα χρόνια και να συγκεντρώσει τελικά δεδομένα από περισσότερες περιοχές του κόσμου και από διαφορετικές κοινωνικό-πολιτισμικές ομάδες, θέτοντας έτσι πιο υγιή θεμέλια κάτω από πιθανές γενικεύσεις.

Υποστηρίζοντας την παραπάνω άποψη, ο Cameron και ο Kulick (2003), στο βιβλίο τους με τίτλο “Γλώσσα και Σεξουαλικότητα”, αντιτίθενται στην ιδέα του Leary (1996, 156) για την ύπαρξη ομοφυλοφιλικής ομιλίας. Το επιχείρημά τους είναι ότι οποιοσδήποτε επιθυμεί να αναγνωριστεί ως ομιλητής μιας συγκεκριμένης γλώσσας ή να ενσωματώσει κάποια γλωσσικά χαρακτηριστικά μιας κοινότητας στην οποία ανήκει, μπορεί να το κάνει με τη θέλησή του, όπως θα υιοθετούσε χαρακτηριστικά ομιλίας από οποιαδήποτε ομάδα επέλεγε να ενταχθεί. Αν θέλουμε να εξετάσουμε πώς ορίζουν μια “κοινότητα ομιλίας”, οι Cameron και Kulick θα ισχυριζόταν ότι δεν υπάρχουν καθορισμένα όρια σε αυτήν.

Επομένως δεν είναι ορθό να κάνουμε λόγο για μία διαφορετική γλώσσα με τους δικούς της κανόνες, αλλά θα ήταν προτιμότερο να μιλήσουμε για γλωσσικά χαρακτηριστικά, τα οποία πράγματι χρησιμοποιούν άτομα της LGBTQ+ κοινότητας. Σε ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν και απαντήθηκαν από εβδομήντα περίπου άτομα της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ, ηλικίας 18 μέχρι 57 ετών, το 57,1 % δήλωσε πως διαφοροποιεί στοιχεία της γλώσσας όταν επικοινωνεί με άτομα του ίδιου σεξουαλικού προσανατολισμού. Ένα ποσοστό της τάξεως του 64,3% δήλωσε επίσης πως νιώθει την ανάγκη να περιορίσει την σεξουαλικότητα του όταν βρίσκεται σε οικογενειακό περιβάλλον.

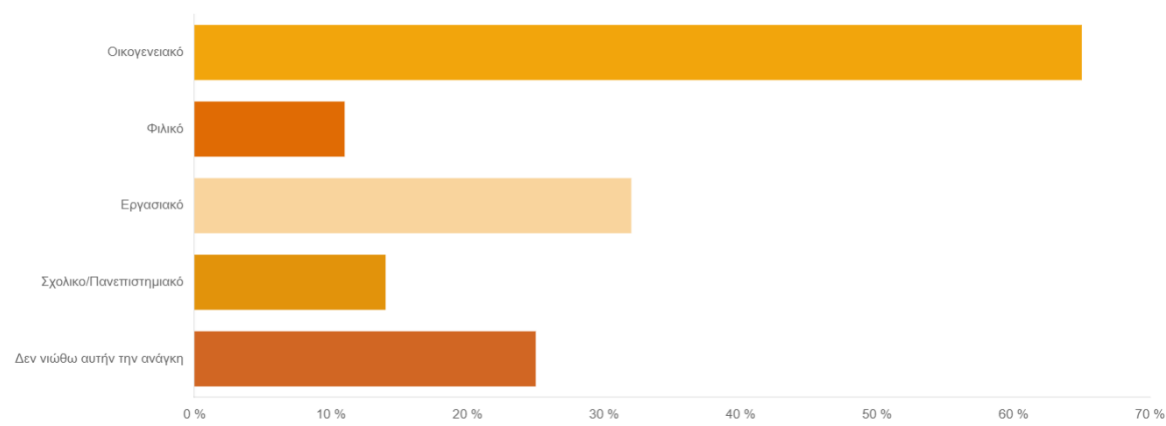
1.2 Ερωτηματολόγιο: Σεξουαλικός προσανατολισμός και γλώσσα.

Οι ερωτηθέντες, κλήθηκαν επίσης να παραθέσουν κάποια στοιχεία επικοινωνίας, όπως για παράδειγμα λέξεις και φράσεις τις οποίες χρησιμοποιούν κυρίως με άτομα του ίδιου σεξουαλικού προσανατολισμού. Αρκετά άτομα απάντησαν πως

νιώθουν περισσότερο άνετα να συζητούν θέματα σχετικά με την σεξουαλικότητα τους και την ταυτότητα φύλου τους με άτομα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας από ότι με ετεροφυλόφιλα άτομα. Επιπλέον, δόθηκαν απαντήσεις με συγκεκριμένες λέξεις όπως για παράδειγμα μαρή/μωρή, σισχέτ, πολυσυντροφικότητα, βλαχοντάνα, κουλή, τζους, γκουγκού, shade, queer, ισότητα, κωλομπάρας, τζιβιτζιλού, φιλενάδα, slay queen, yasss, so basic, τραγικό, σε λατρεύω, προσφώνηση κάποιου με τη λέξη "αγάπη" καθώς επίσης και αλλαγή φύλου στα επίθετα (συνήθως από ανδρικό σε γυναικείο σε περιπτώσεις αρσενικών ομοφυλόφιλων).

Ενώ τα άτομα που απάντησαν πως δεν χρησιμοποιούν συγκεκριμένες λέξεις με άτομα του ίδιου σεξουαλικού προσανατολισμού, ήταν τα ίδια που απάντησαν πως δεν νιώθουν την ανάγκη να περιορίσουν την σεξουαλικότητά τους ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται.

Σε ποιο περιβάλλον νιώθετε περισσότερο την ανάγκη να περιορίσετε την σεξουαλικότητά σας;

1.3 Ερωτηματολόγιο: Σεξουαλικός προσανατολισμός και γλώσσα.

Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει το γεγονός, πως στην ερώτηση αν μπορούν να αναγνωρίσουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό ενός ατόμου από την ομιλία του, το 71,43% απάντησε πως μπορεί, φέροντας συγκεκριμένα παραδείγματα, όπως για παράδειγμα την χροιά της φωνής. Κατά πόσο όμως αυτό ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

Σύμφωνα με τον Ron Smyth (2003, 134-156), ομότιμο καθηγητή ψυχολογίας και γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο, η απάντηση δεν είναι τόσο απλή όσο θα περίμενε κανείς. Το 1999, οι καθηγητές γλωσσολογίας Henry Rogers και Ron Smyth, ζήτησαν από ανθρώπους να ακούσουν τις ηχογραφήσεις 25 ανδρών, 17 από τους οποίους ήταν ομοφυλόφιλοι. Σε 62% των περιπτώσεων οι ακροατές προσδιορίζουν σωστά τον σεξουαλικό προσανατολισμό των ομιλητών. Ίσως

λιγότεροι από τους μισούς ομοφυλόφιλους άνδρες, λέει ο Rogers που σημαίνει πως το λεγόμενο “gaydar” δεν υφίσταται. Οι γλωσσολόγοι έχουν από καιρό παρατηρήσει ότι οι άνθρωποι κωδικοποιούν συχνά τον λόγο τους και προτιμούν μια διαφορετική προφορά ή τρόπο ομιλίας όταν μιλάνε σε διαφορετικές ομάδες ανθρώπων, μερικές φορές χωρίς καν να το συνειδητοποιούν. Οι ομοφυλόφιλοι άνδρες, πράγματι πολλές φορές υιοθετούν αυτό που ονομάζεται “camp” – μια θεατρική ομοφυλοφιλική προφορά, που όμως μπορεί να είναι ένας τρόπος να αποδεχτούν την ταυτότητά τους, λέει ο σκηνοθέτης, David Thorpe (2014), στο ντοκιμαντέρ “Do I Sound Gay?”, στο οποίο, ανάμεσα στα άλλα, εξετάζει τη στάση απέναντι στην ομοφυλοφιλία, ανάλογα με τον τόνο της φωνής.

Άλλο ένα αναπάντεχο συμπέρασμα της έρευνας του Thorpe, έδειξε πως ο τόνος της φωνής, δεν συνδεόταν με το ποιον θα χαρακτήριζαν ομοφυλόφιλο, αντίθετα οι ακροατές έδιναν προσοχή σε άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα όπως η καθαρή άρθρωση, οι “ξέπνοες” φωνές, δείχνοντας ότι τα φωνητικά χαρακτηριστικά που συνδέουμε με την ομοφυλοφιλία δεν είναι εγγενή, αλλά αντλήθηκαν από πολύ νεαρή ηλικία, πιθανώς καθώς μαθαίνουμε γλώσσα. Ο Σμιθ(2017, 99) θεωρεί ότι «τα αγόρια που έχουν αυτές τις “λιγότερο στερεότυπες” ανδρικές προσωπικότητες παρακολουθούν περισσότερο τη γυναικεία ομιλία, και καταλήγουν να θεωρηθούν ομοφυλόφιλοι, ακόμα κι αν δεν είναι». Αν και δεν μας δίνεται αρκετό υλικό ώστε να δομηθεί ένα στερεό θεωρητικό συμπέρασμα για το γιατί κάποιος θα αξιολογήσει τη σεξουαλικότητα με βάση μόνο τη φωνή, αποτελεί ενδιαφέρον υλικό για προβληματισμό και περαιτέρω σχετική έρευνα.

Ο τρόπος με τον οποίο κατηγοριοποιούμε τα άτομα δεν ανταποκρίνεται πάντα στην πραγματικότητα. Ο τόνος και η χροιά της φωνής, είναι πιθανόν να παρέχει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τον εκάστοτε ομιλητή, χωρίς απαραίτητα να είναι ακριβής, δηλαδή δεν μπορεί να δοθεί ως μία μέθοδος αναζήτησης που ευσταθεί. Οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίζουν ότι η αντίληψη που μπορεί εύκολα να τους δημιουργηθεί ακούγοντας, για παράδειγμα, μία φωνή πιθανόν να είναι παραπλανητική και τα συμπεράσματά που ενδεχομένως θα προκύψουν (σωστά ή λανθασμένα) μπορεί να αλλάξουν τις διαπροσωπικές τους συμπεριφορές. Τα έμμεσα συμπεράσματα που βασίζονται στην χροιά ή τον τόνο της φωνής μπορούν εύκολα να οδηγήσουν σε στερεοτυπικές ετυμηγορίες και σεξουαλικές διακρίσεις.

Άλλες απαντήσεις σχετικά με αυτό το ερώτημα, αφορούσαν την θεματολογία που επιλέγει κάποιος να συζητήσει και οι απόψεις του σε ορισμένα θέματα. Χαρακτηριστικά, αναφέρθηκε η άποψη του εκάστοτε ατόμου αναφορικά με την ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα αλλά και το λεξιλόγιο που θα επιλέξει να χρησιμοποιήσει, όπως για παράδειγμα λέξεις οικείες προς τα άτομα της κοινότητας. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει, πως πολλά μέλη της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας αναφέρονται το ένα στο άλλο με την χρήση του ουδέτερου γένους, αποφεύγοντας να προσδιοριστούν

χρησιμοποιώντας το αρσενικό ή το θηλυκό γένος. Ακόμη συχνά όταν επικοινωνούν γραπτώς, γίνεται η χρήση του συμβόλου “@” ώστε να αποφευχθούν οι έμφυλες διακρίσεις, π.χ. η πρόταση “Όλοι οι αστυνομικοί είναι καλοί στη δουλειά τους” θα γίνει “Όλ@ οι αστυνομικ@ είναι καλ@ στη δουλειά τους”, με απώτερο σκοπό την εξάλειψη του σεξισμού στην ελληνική γλώσσα η οποία χρησιμοποιεί περισσότερο γενικευμένα αρσενικές καταλήξεις, κάνοντας ορισμένα άτομα να μην αισθάνονται άνετα να συμπεριλαμβάνονται σε αυτές τις γενικεύσεις και τις στοχευμένες έμφυλες διακρίσεις.

Στη συνέχεια του ερωτηματολογίου, δόθηκαν ορισμένα από τα “γυναικεία” και τα “ανδρικά” χαρακτηριστικά ομιλίας, σύμφωνα πάντα με το έγγραφο Differences in the speech on men and women. Linguistic construction and performance of gender: the German subtitling of gender-specific English in the documentary Venus Boys (Franziska Voegeli, August 2005) που έπρεπε οι ερωτηθέντες να επιλέξουν, τα χαρακτηριστικά που χρησιμοποιούν περισσότερο. Όπως φάνηκε, οι ομοφυλόφιλες γυναίκες διατηρούσαν τα “γυναικεία” χαρακτηριστικά ομιλίας, σε αντίθεση με τους ομοφυλόφιλους άνδρες, οποίοι φαίνεται πως χρησιμοποιούν αρκετά από τα “γυναικεία” χαρακτηριστικά ομιλίας, όπως για παράδειγμα η συναισθηματική προσέγγιση των θεμάτων και το μικρότερο αριθμό βωμολοχιών. Εννοείται πως αυτό δεν είναι καθολικό και δεν αφορά όλους τους ομοφυλόφιλους άνδρες στο σύνολό τους.

Συμπέρασμα

Η κοινωνία μέρα με την μέρα εξελίσσεται και δίνει όλο και περισσότερο χώρο για την έρευνα του φύλου και της γλώσσας. Οι αντιλήψεις της αποκλειστικά, δυαδικής προσέγγισης και της σύνδεσης του φύλου με την αρρενωπότητα και την θηλυκότητα είναι πλέον ξεπερασμένες. Η πρώτη θετική έρευνα έχει επικριθεί για την ενίσχυση της κανονιστικής κατάστασης της ετεροφυλοφιλίας μέσω της αντιμετώπισης των ετεροφυλόφιλων ως βάση σύγκρισης (Kitzinger, 1987). Η ελληνική κοινωνία έχει αρχίσει με πολύ δειλά, μα σταθερά βήματα την πορεία της προς την αποφυγή των στερεοτυπικών αντιλήψεων, παρόλο που ακόμη τα στερεότυπα είναι ζωντανά και υποστηρίζονται σθεναρά από μερίδες ανθρώπων. Όπως όλα δείχνουν πλέον, στην μελέτη της γλώσσας και των συμπεριφορών, όταν εμπλέκεται η σεξουαλική ταυτότητα, η σεξουαλική επιθυμία και η ταυτότητα φύλου, δεν υπάρχει χώρος για καθολικότητες και αποκλειστικές συσχετίσεις που οδηγούν σε αναληθή συμπεράσματα. Οι πρόσφατες εργασίες για τη μελέτη των γλωσσολογικών

στερεοτύπων έδειξαν ότι ένας τρόπος ομιλίας μπορεί να συνδέεται λιγότερο με το φύλο του ομιλητή και περισσότερο με ένα επάγγελμα (Cameron, 2000). Ωστόσο, όπως επισημαίνει ο Cameron (2000, 127-198), αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι θα ήταν συνετό να καταργήσουμε τις στερεότυπες γλωσσικές δομές του φύλου. Οι McElhinny (1992, 64) και Nelson (1988, 167-191) επισημαίνουν επίσης πως για να εξαλειφθεί η διάκριση μεταξύ των αυστηρά γυναικείων και των αυστηρά ανδρικών επαγγελμάτων και γλωσσικών τεχνοτροπιών, πρέπει να υπάρξει έφορο έδαφος για την δημιουργία πιο ευέλικτου ορισμού του φύλου, που όπως φαίνεται πολλά άτομα από αυτές τις ομάδες το υποστηρίζουν σθεναρά. Ιδιαίτερα στην ελληνική γλώσσα, που είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός του φύλου κατά την ομιλία, τα άτομα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, φαίνεται να επιθυμούν την αλλαγή για να ταυτίζεται περισσότερο η γλώσσα που χρησιμοποιούν με την ταυτότητα που έχουν ως άτομα. Ο Nelson συμφωνεί με τον Pearson (1985, 213) ότι «η επικοινωνία θα βελτιωθεί όταν οι γυναίκες και οι άντρες θα επιτύχουν διαδραστική ευελιξία αναπτύσσοντας λιγότερο τα στερεότυπα (Nelson, 1988: 369). Και οι δύο πιστεύουν ότι τα υπάρχοντα στερεότυπα θα διαδραματίσουν μικρότερο ρόλο στην ερμηνεία της συμπεριφοράς και της στάσης κάποιου στο μέλλον και ότι οι νέοι ορισμοί του φύλου θα προσδώσουν μεγαλύτερη αυτονομία στους ομιλητές. Στο έργο με τίτλο “Beyond Binary Opposition: De-Gendering and Redefining Gender” (Eckert και McConnell-Ginet 1992, 1999) υπογραμμίζεται επίσης ο σημαντικός ρόλος της αυτενέργειας του ίδιου του ομιλητή στη διαδικασία οικοδόμησης της ταυτότητας του, στην εκάστοτε κοινωνία στην οποία βρίσκεται. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η μελέτη, με ορισμένες στρατηγικές, συγκεκριμένων γυναικών και συγκεκριμένων ανδρών, σε μια συγκεκριμένη κοινότητα, σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή θα οδηγήσει αναγκαστικά στην επανεξέταση και στον επαναπροσδιορισμό των σημερινών εννοιών της θηλυκότητας και της αρρενωπότητας και θα συμβάλει στην πραγματοποίηση νέων γενικεύσεων και εξηγήσεων στη γλώσσα και το φύλο (Eckert και McConnell-Ginet, 1999). Τέλος, νέες προσεγγίσεις για τη μελέτη της σεξουαλικότητας και η σχέση της γλώσσας θα ρίξουν επίσης ένα νέο φως στη μελέτη του φύλου. Μπορεί να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει όλες τις σεξουαλικές ομάδες, κάνοντας τους ετεροφυλόφιλους μόνο ένα υποσύνολο στην κατηγορία του φύλου (οι Livia και Hall, 1997, 87). Αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι ο κόσμος του δίπολου είναι πίσω μας και ότι οι νέες έννοιες της θηλυκότητας και της αρρενωπότητας θα πρέπει να περιλαμβάνουν πολύ περισσότερα από όσα έχουν μέχρι στιγμής για να συμβαδίσουν με το μέλλον.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adrienne Hancocka and Gregory Haskina (2015). Speech-Language Pathologists' Knowledge and Attitudes Regarding Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer (LGBTQ) Populations. (26-76).
- Astrid M. Fellner and Eva K. Nossem (2018). The Politics of (Dis-)location: Queer Migration, Activism, and Coalitional Possibilities. *Journal of Theory and Criticism*.
- *Butler, Judith (1990) Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity. New York: Routledge. (82-141)*
- Cameron, Deborah (1998) Perspectives on Language and Communication, Gender, Language and Discourse. United States: The University of Chicago Press.
- Cameron, Deborah (ed) (1998) The Feminist Critique of Language: A Reader. London: Routledge. (76-217).
- Don Kulick, (1999). Transender and language; a review of the literature and suggestions for the future. Duke University Press.
- Don Kulick, (2000) 'Gay and Lesbian Language', in Annual Review Anthropology.
- Franziska Voegeli (2005), Differences in the speech of men and women. Linguistic construction and performance of gender: the German subtitling of gender-specific English in the documentary Venus Boys.

- Kira Hall (2013) Commentary I: 'It's a hijra!' Queer linguistics revisited. University of Colorado, USA.
- *Leap William, (1996). Worlds out: Gay Men's English.*
- Ljiljana Marković BEYOND BINARY OPPOSITION: DE-GENDERING AND REDEFINING GENDER (English Department, Faculty of Philosophy).
- Livia, Anna & Hall, Kira (1997a) "It's a Girl!": Bringing Performativity Back to Linguistics'.
- Louise O. Vasvári (2006). Queer Theory and Discourses of Desire. State University of New York Stony Brook.
- Lucy Jones (2014). "Dolls or teddies?" Constructing lesbian identity through community-specific practice. University of Hull, United Kingdom(pp. 161–190).
- Michaela Koch (2008). Language and gender research from a queer linguistic perspective: A critical evaluation.
- Queer. (2017, December 3). Retrieved from <https://el.wikipedia.org/wiki/Queer>.
- Ron Smith, Greg Jacobs, Henry Rogers (2003). Male voices and perceived sexual orientation: An experimental and theoretical approach. In Language Society, Cambridge University Press.
- *Rusty Barrett, (2017). From Drag Queens to Leathermen: Language, Gender, and Gay Male Subcultures.*
- Ryan D. Wright, (2012). Speaking like Her, Him, and Hir: The Search for a Transwoman's Speech Community. University of Toledo.

- William L. Leap and Tom Boellstorf (2003). *Speaking in Queer Tongues, Globalization and Gay Language*.
- Καλιαρντά από το 1904! (2017, December 27). Retrieved from <https://sarantakos.wordpress.com/2017/12/27/kaliarnta/>.
- Κ. Κανάκης, (2016). Αποκωδικοποιώντας τη γλώσσα της μαρκέτας: ομοσεξουαλικότητα και εμπορεύσιμη αρσενικότητα. Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- ΛΟΑΤ. (2019, July 14). Retrieved from <https://el.wikipedia.org/wiki/ΛΟΑΤ>.
- Μαριάνθη Μακρή-Τσιλιπάκου(2014). Σεξουαλικός προσανατολισμός και γλώσσα.